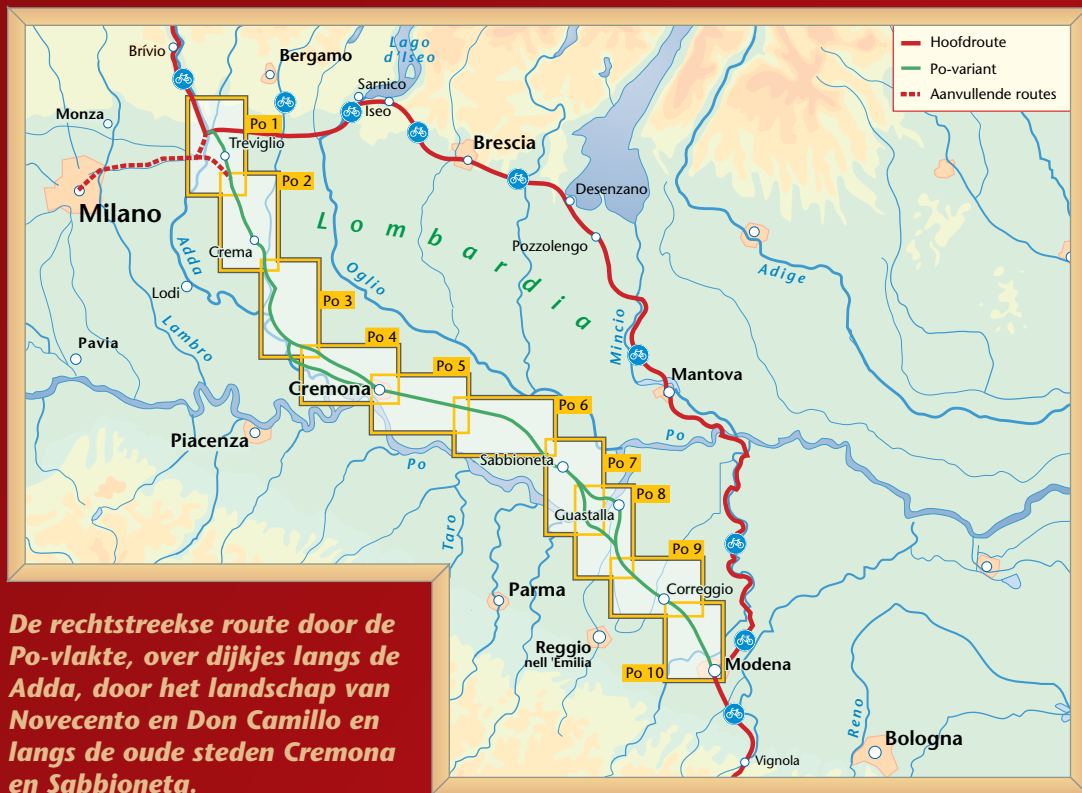
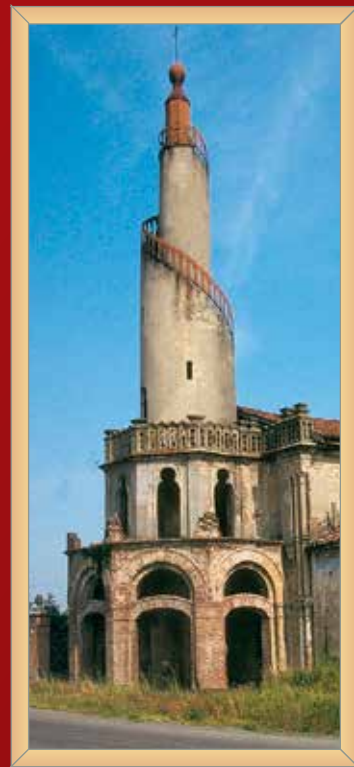

De directe route door de Po-vlakte

Paul Benjaminse
Van Amsterdam
naar Rome
Bijlage bij Deel 2:
Basel - Florence

De rechtstreekse route door de Po-vlakte, over dijkes langs de Adda, door het landschap van Novecento en Don Camillo en langs de oude steden Cremona en Sabbioneta.

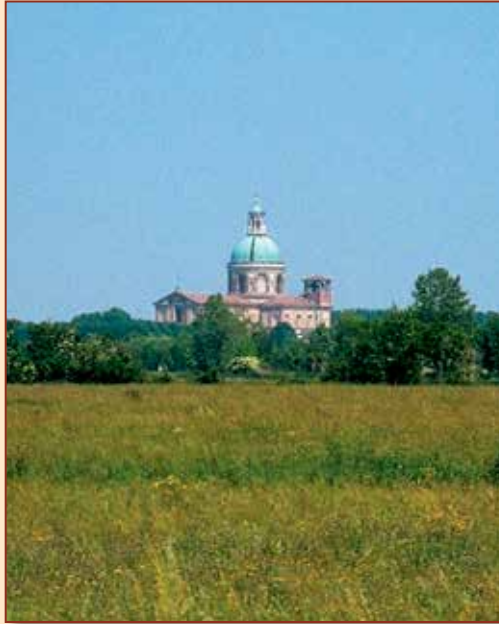
Routeoverzichtskaart

Afstand: 194 km.
Aantal detailkaarten: 10,
schaal 1:100.000
Aantal stadskarten: 7,
schaal varieert

DOOR DE PO-VLAKTE

De Po-vlakte zal aan weinigen aah's en ooh's ontkloken. Zo vlak als Nederland en met dezelfde beperkte horizon, fietst men hier langs rivieren en kanalen, door polders, langs dijken en gemalen. Soms volstaan een wolk en een regendruppel om je het gevoel te geven in Holland te fietsen, van Obdam naar Winkel. Maar dan zie je ineens een mooie oude herenboerderij uit films als Novecento, en weet je het weer. Dit is Italië, de Po-vlakte. Kleine stadjes, zoals Crema en Sabbioneta, brengen je terug in het gevoel dat schoonheid hier van wezenlijk belang is. Cremona heeft een van de mooiste pleinen en de hoogste campanile van Italië. En over de Po daar groeit de wijnstok weer. Ook van de Po-vlakte kan je genieten, al was het alleen maar omdat je daarna nog zoveel heuvels krijgt.

In Vaprio steekt men de rivier over en neemt men de eerste grote weg rechts richting Fara om een tiental meter verder schuin links de weg in te slaan naar 'le scuole' (de scholen). Na het verlaten van het dorp volgt een kruising waar de weg rechtdoor naar Pontirolo Nuovo voert en de route schuin rechts afbuigt. Men volgt het weggetje dat daarna een scherpe bocht naar links maakt, een dijkje op en daarna op een andere weg uitkomt waar men rechtsaf gaat. Vanaf hier volgt men de weg tot Treviglio. Als men Treviglio binnenrijdt komt men uit op een soort ventweg

langs een drukke verkeersweg. Op deze ventweg blijft men rijden tot het tweede verkeerslicht waar men rechtsaf het stadje inrijdt.

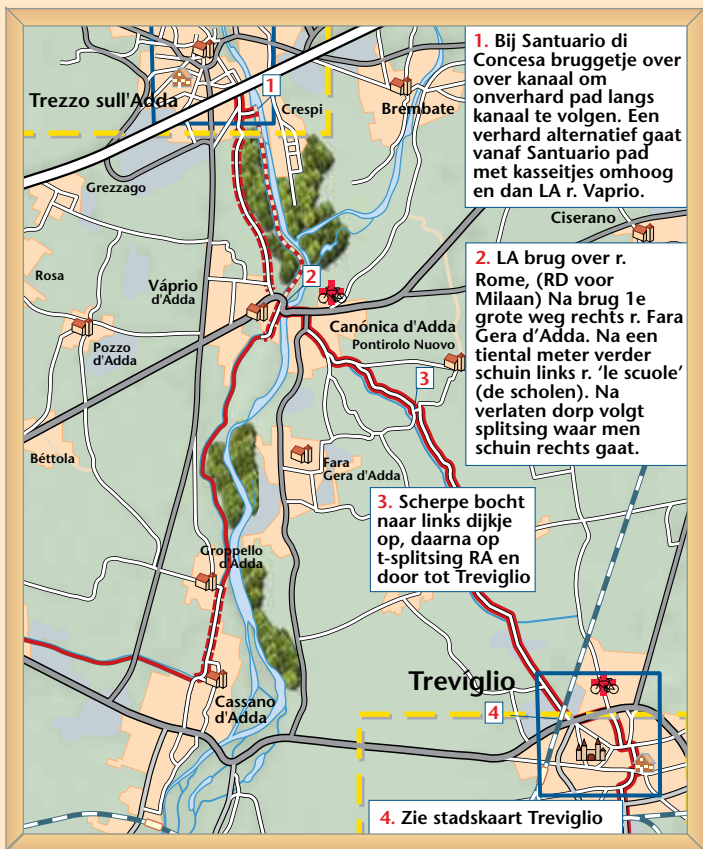
Bij het volgende stoplicht gaat men rechtdoor het voetgangersgebied in waar fietsen is toegestaan. Het leuke van de Italiaanse binnensteden in de Po-vlakte is dat het veel makkelijker is een stad te doorkruisen via de verkeersvrije oude hoofdstraten, dan te proberen om de stad heen te rijden. Zo ook in Treviglio.

Treviglio is een klein agrarisch centrum met ook nog wat industrie. Aardig zijn de kleine straatjes rondom de kerk van S. Martino met een hoge Gotische toren uit de 15e eeuw.

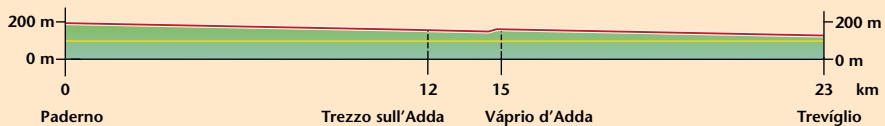
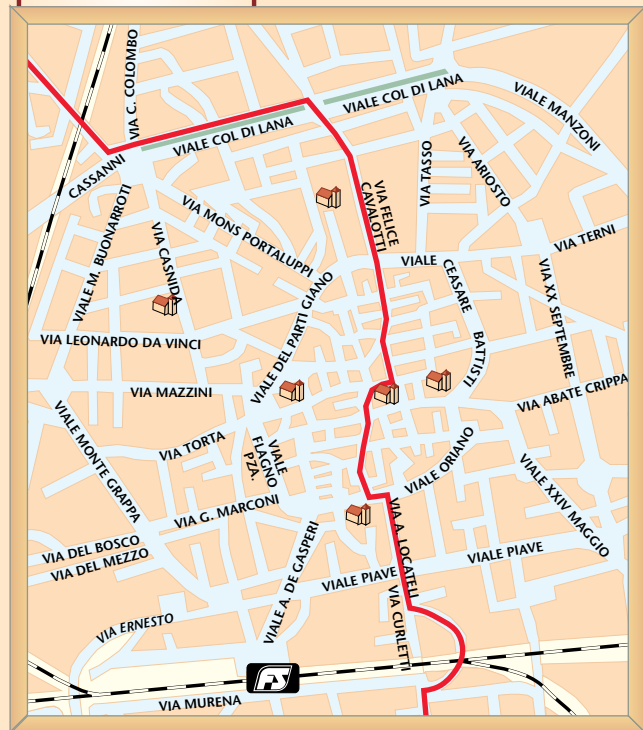
Men volgt eerst de hoofdstraat tot de kerk in de binnenstad en van daaruit gaat men

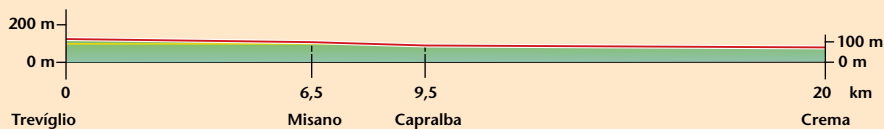
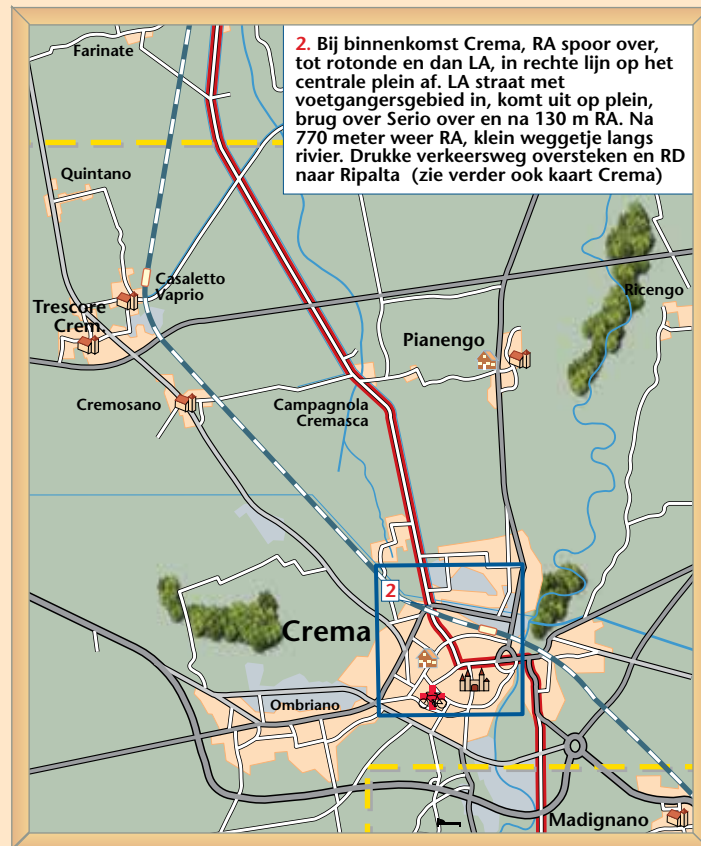
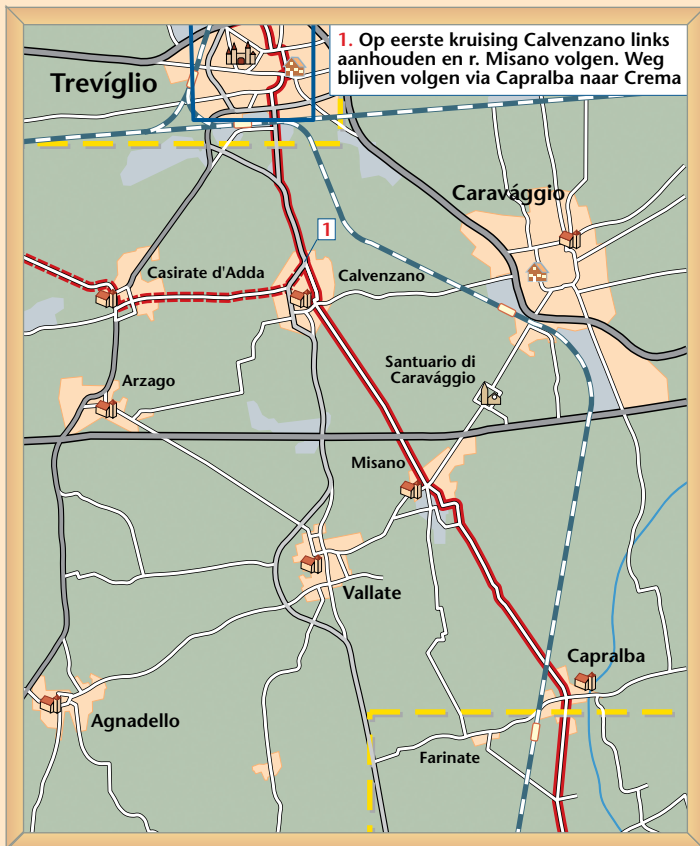
weer in zuidelijke richting om het centrum te verlaten. Daarna komt men op een plein bij een grotere weg. Deze steekt men recht over en slaat de weg in die uitkomt op een grote weg langs het spoor. Hier gaat men even links en gelijk weer rechts de straat in, die daarna met een slinger onder het spoor door en verder naar Calvenzano voert. Bordjes heeft men dan niet gezien. (zie de stadsplattegrond)

Op de eerste kruising in Calvenzano houdt men links aan om de weg te volgen naar Misano.

TREVIGLIO

Voor Misano ziet men de contouren van de bedevaartskerk van Caravaggio al scherp boven de velden aftekenen. In 1432 was de Heilige Maagd hier verschenen aan een boerin. Dus daarvoor moest wel een kerkje worden gebouwd. Een kleine excursie naar dit heiligdom levert rondom de kerk een beeld op van talloze stalletjes met religieuze prullaria en veel eettentent voor de hongerige bezoekers, die hier ook met bussen tegelijk worden aangevoerd. Een goede gelegenheid om u voor te bereiden op de kermis in Assisi, en 100% Italiaans.

De route gaat verder via Capralba naar Crema. Daar komt men aan op een weg om de stad. De weg maakt hier net een bocht. Hier gaat men rechtsaf over vijf meter fietspad, het spoor over, en bij de rotonde weer linksaf om een weg in te slaan die in een rechte lijn op het centrale plein afgaat.

Crema werd gebouwd op een eiland in het moerassige gebied van het meer van Gerundio. Crema maakte eerst deel uit van het bisdom van Cremona maar was in de 12e eeuw een vrije stad. In de constante strijd waarin de Italiaanse steden waren verwickeld, werd het in 1160 door Barbarossa verwoest. De stad werd in 1185 weer opgebouwd. In de 14e eeuw kwam Crema onder het bestuur van de Visconti's uit Milaan, voordat het van de 15e tot de 18e eeuw in handen kwam van de Venetiaanse Republiek.

Bezienswaardig is niet alleen de Dom maar ook de Torrazzo waar men onderdoor fietst alvorens op het centrale plein te komen. Aan het plein ligt ook het Palazzo del Comune in Venetiaanse stijl en het Palazzo Pretorio. Aan weerszijden van het plein loopt een gezellige hoofdstraat die, mede doordat hier veel forenzen uit Milaan wonen, je het idee geeft door een Italiaanse variant van Bussum te

fietzen. Ook verder in het stadje vindt men mooie 17e eeuwse herenhuizen zoals palazzo Vimercati-Sanseverino en Terni di Gregori. Maar de mooiste kerk ligt net 1,5 kilometer ten noorden van de stad (niet aan de fietsroute). Daar staat de Santa Maria della Croce, een van de mooiste voorbeelden van de Lombardische Renaissance.

De hoofdstraat, ook voetgangersgebied, rijdt men linksaf uit tot men bij een ander plein komt. Daar gaat men rechtdoor over de brug van de Serio en bij de eerste kruising rechtsaf. Deze weg loopt langs de rivier maar maakt na een paar honderd meter een bocht naar links van de rivier af. Daar gaat men weer rechtsaf een weggetje in dat langs de rivier blijft lopen. Vlak voor een drukke verkeersweg houdt dit weggetje, op zodat men vijf meter over een onverhard stuk moet fietsen om aan de andere kant van de verkeersweg het weggetje te kunnen nemen naar Ripalta. Dit stuk langs de Serio is mooi. Omgeven door bomen en met halverwege een kapel, waarbij de mis per luidspreker ook naar buiten wordt gebracht, fietst men hier precies in de goede richting van Rome. Voorbij Ripalta kan men rechtsaf slaan naar Castelleone. In Castelleone staat als overblijfsel van een middeleeuws fort de Torre del Leone, ook wel Torre d'Isso of Torrazzo genoemd. De hertogin Bianca Maria Visconti liet in 1460 de vlakbij Castelleone gelegen kerk Santa Maria di Bressanoro bouwen. Bij de hoofdweg aangekomen kan men rechtsaf om daarna weer rechts naar Pizzighettone af te slaan.

Bij Formigara volgt men de borden en slaat men eerst linksaf naar Pizzighettone en daarna weer rechtsaf. Als de weg iets afdaalt ziet men rechts van de weg ook een kleinere weg lopen. Dit is de oude weg die men kan bereiken door even naar rechts via de boerderij te fietsen. Het weggetje is mooi.

In Pizzighettone rijdt men door tot de oude hoofdweg, die nu rustig is omdat het verkeer buitenom is geleid.

In Pizzighettone staat een middeleeuwse eenzame toren aan de rivier, waarin in 1525 de Franse koning Frans I werd gevangen gehouden, nadat hij de slag bij Pavia had verloren.

Voor deze editie heb ik ook een alternatieve route verkend. In de loop der jaren ontstaan steeds meer plaatselijke initiatieven voor de aanleg van fietsroutes. Het spreekt vanzelf dat ik die dan ook wil uitproberen. Zeker in Italië kan je verwachten dat sommige onderdelen niet zo goed zijn als je wel zou hopen. Soms gokt men er teveel op dat gebruikers op een mountainbike rijden, soms gaat men er van uit dat een beetje (veel) verkeer geen probleem hoeft te zijn. Lokale routes hebben bovendien de neiging om de route een flinke omweg te laten maken via een boerderij met een bijzondere plaatselijke heilige verwerkt in een nis. Dat is een absolute must voor als je uit de omgeving komt, maar lange afstandsfietsers hebben wel wat anders op het oog.

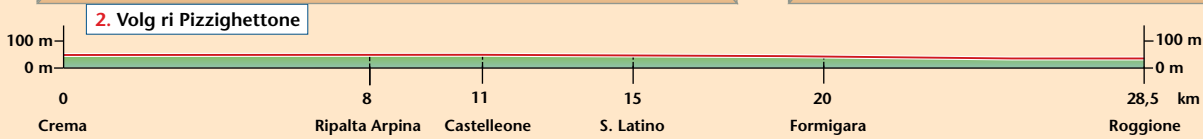
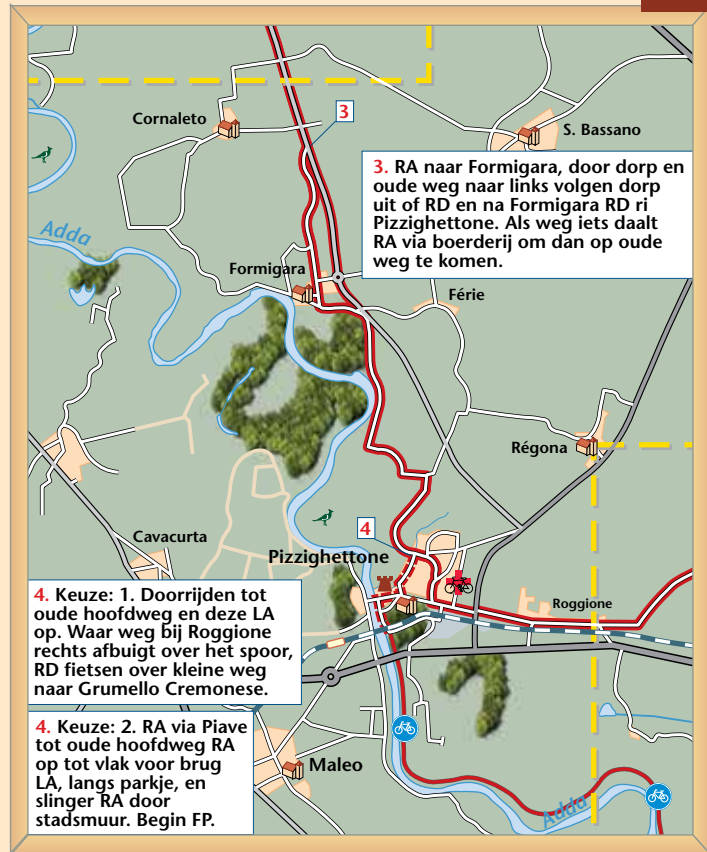
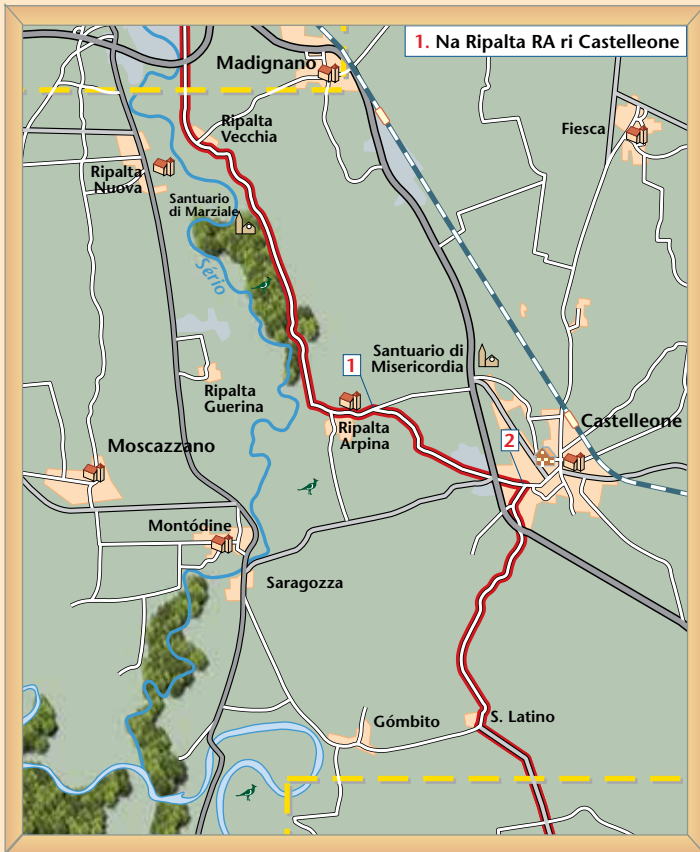
Zo heb ik een lange variant onderzocht die eerst vanaf Vaprio nog wat zuidwaarts gaat richting Milaan maar dan via fietspaden en kleine weggetjes naar Lodi gaat en dan bij Pizzighettone terugkomt op de route. Deze variant biedt heel veel fietspaden en ik heb hem ook in kaart gebracht om deze variant ook door anderen te laten beoordelen. De reden dat ik de hoofdroute voorlopig over Crema laat

lopen is dat noch Lodi, noch het landschap er omheen mooier zou zijn om het de omweg waard te maken.

Bij het volgende stuk van Pizzighettone naar Cremona denk ik dat de plaatselijke fietsroute wel een aanwinst is, mits er een verbindingstuk langs een kanaal mogelijk is wat ik zelf nog niet gedaan heb. De originele Italiaanse fietsroute leidde mij namelijk over een onverhard pad langs een boerderij.....

Mijn oorspronkelijke route verlaat Pizzighettone via de oude hoofdweg en waar deze bij Roggione rechts afbuigt over het spoor, neemt men de kleine weg rechtdoor naar Grumello Cremonese. Vanaf hier blijft men continu in dezelfde richting fietsen via Fengo en Sesto naar Cremona. Kort voor Cremona komt men links ook voorbij de resten van een oude herenboerderij met een

4. Keuze: 1. Doorrijden tot oude hoofdweg en deze LA op. Waar weg bij Roggione rechts afbuigt over het spoor, RD fietsen over kleine weg naar Grumello Cremonese.

4. Keuze: 2. RA via Piave tot vlak voor brug LA, langs parkje, en slinger RA door stadsmuur. Begin FP.

spiraalvormige toren. Als men de echte stad is binnengereden maakt de weg (de via Sesto) een bocht naar rechts, onder het spoor door om daarna uit te komen bij een drukker weg die men linksaf slaat en die overgaat in de via Ghinaglia, tot een plein, de Piazza Risorgimento. Daar gaat men schuin rechtsaf de Corso Garibaldi in en fietst door tot de weg in de Corso Campi voetgangersgebied wordt en men bij de Piazza Cavour linksaf gaat naar de Piazza del Comune.

Voor de nieuwe route verlaat men Pizzighetone bij de brug over de Adda door de weg langs het parkje zuidwaarts te nemen. Na de slinger door de stadsmuur, zie je op de rivierdijk het fietspad liggen. Dit fietspad kan je kilometers lang volgen tot een boerderij, waar je rechtsaf over een dijkweggetje verder fietst met een grote boog naar het plaatsje Crotta d'Adda. Dit plaatsje fiets je door richting Acquanegra en Cremona. De weg voert oever een kanaal heen en als het goed is kan je aan de andere kant van het kanaal terugkeren naar de oever en dan een geasfalteerd jaagpad volgen. Zelf had ik de Italiaanse route gevolgd en was daarna aan het hobbelen geslagen over onverharde paden. Verderop langs het kanaal was het weer prima fietsen. Doe mij alsjeblieft een lol en kijk of het mogelijk is om al eerder langs het kanaal te fietsen. Het aardige van deze routevariant is namelijk dat je autovrij bij de camping van Cremona kan komen. Als je eenmaal voor Spinadesco langs het kanaal fietst moet je er twee bruggen verder weer over heen en dan de weg volgen met een fietspad dan links, dan rechts van de weg. De kwaliteit is niet super maar goed te doen. Na wederom een brug over het kanaal te zijn gepasseerd kan je de oever volgen en fiets je nu langs de Po. Dit pad volg je onder de bruggen door tot het eind van de promenade. Vanaf de

promenade kan je rechtsaf verder doorfietsen naar de camping die hier in het bos ligt. Vlak voor de camping heb je een weg naar links die op het centrum van Cremona af gaat. (Vanaf hier loopt ook een Italiaanse route evenwijdig aan de Po naar Viadana. Deze route was weliswaar zo goed als autovrij en ik had mooi weer en wind in de rug, toch was het zo verschrikkelijk saai, dat ik hem niet wil opnemen).

Cremona dankt haar ontstaan aan een kruispunt van wegen uit de Romeinse tijd. De stad ligt temidden van een van de meest vruchtbare delen van de Po-vlakte en kent daardoor nu veel agrarische industrie. In de Middeleeuwen, van de 11e eeuw tot 1344 kende de stad een bloeiperiode als vrije stad. Uit dat tijdperk stammen dan ook de meeste monumenten die de stad haar sfeer hebben meegegeven, zoals de dom, de Torrazzo, de Loggia dei Militi en het Palazzo Pubblico.

Tijdens de Renaissance, toen de stad deel uitmaakte van het hertogdom van Milaan, onder de Visconti's, werden enkele stijlvolle paleizen aan de stad toegevoegd, zoals het Palazzo Fodri en Palazzo Raimondi, waar men langskomt aan de Corso Garibaldi. In die periode ontstond ook de lokale schildersschool met schilders als Bembo, Bocaccio en Campi, maar meer nog dan dat werd Cremona

later voornamelijk bekend als de stad van de beroemde vioolbouwers Amati, Stradivarius en Guarneri. Daarnaast kwam ook de componist Monteverdi uit Cremona.

De Piazza del Comune wordt tot een van de mooiste middeleeuwse pleinen van Italië gerekend. Voor mij persoonlijk is de sfeer die het plein oproept, als op zondagmorgen daar alle mannen zijn samengedromd in hun mooiste kleren, wat het plein zo bijzonder maakt.

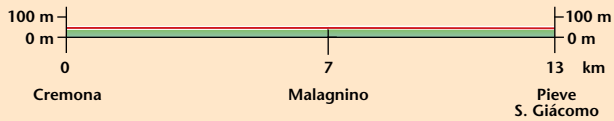
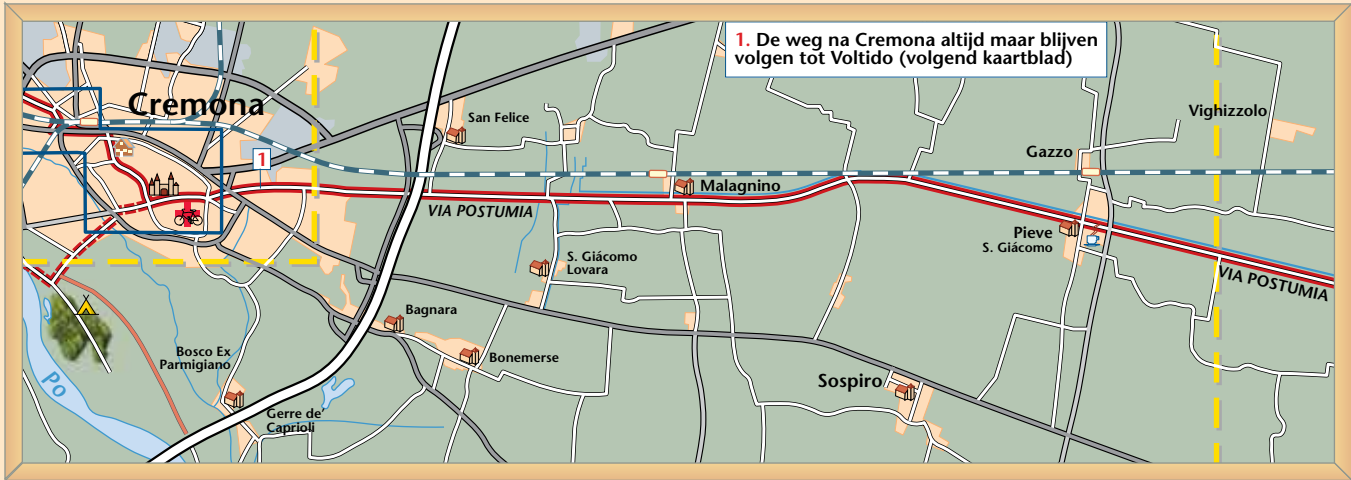
Ingeklemd tussen de monumentale dom, het baptisterium, de Loggia dei Militi en het Palazzo del Comune wordt het plein gedomi-

neerd door de Torrazzo. De Torrazzo, gebouwd in 1267, is met zijn 111 meter de hoogste kerktoren van Italië en het symbool van Cremona. Tegenover de Torrazzo ligt het Palazzo del Comune ofwel dei Ghibellini. Cremona was de enige stad in Italië, die tijdens de langdurige strijd tussen Welfen en Ghibellijnen twee regeringen kende. De Welfen hadden hun eigen paleis, het Palazzo del Popolo (of dei Guelfi of di Cittanova).

In het Palazzo del Comune, met zijn schaduwrijke portici, worden verschillende ruimtes nog door het stadsbestuur gebruikt, waarvan ook een ruimte is gewijd aan de vioolbouwers van de stad, en waar ook een van de violen van Stradivarius wordt bewaard. In

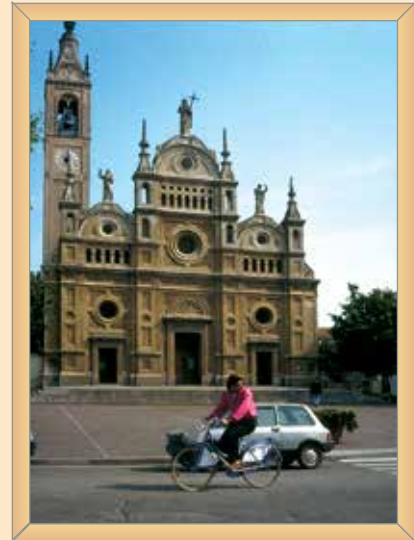
Pizzighettone: kerkje op westoever

Uitzicht over de Po

Dorpskerk bij Cremona

dit gebouw vindt men ook de VVV. In de Loggia dei Militi, uit 1292, dat diende als verzamelplaats voor de hoofden van de stedelijke militia, lijken de portici van het Palazzo del Comune voortgezet.

Verder is in Cremona ook het Museo Civico een bezoek waard met een uitgebreide verzameling schilderkunst van zowel lokale en andere Italiaanse meesters als ook een archeologische collectie. In het Palazzo Fodri treft men tenslotte een fraai voorbeeld van een paleis uit de Renaissance.

In Cremona kan men ook de inwendige mens versterken. De lokale keuken, zoals vrijwel overal in de Povlakte, is goed, maar vrij zwaar, hetgeen voor fietsers geen kwaad kan. In de pasticceria is de lokale specialiteit Torrone verkrijgbaar, amandelpers die gemaakt wordt in lange staven. Wie wat hartigers wil moet hier de Mostarda proeven, een specialiteit van zoetzure vruchten ingelegd in mosterd.

Achter de kerk ligt een ander klein pleintje vanwaar men de Corso XX Settembre inrijdt en waarna men op een driehoekig plein, de Piazza IV Novembre, uitkomt waar men schuin links aanhoudt de via Buoso da Novara in.

Deze weg gaat later over in de Via Postumia, een oude Romeinse weg, die vroeger liep van Genua naar Aquileia aan de Adriatische kust tussen Venetië en Triëste.

Buiten de stad wordt deze weg steeds kleiner en rustiger. Twintig kilometer lang loopt deze weg vrijwel kaarsrecht, hetgeen behoorlijk saai is. Mocht u dit niet echt zien zitten op een hete zomerse dag, dan kunt u het traject van Cremona tot Torre dei Picenardi ook met de trein doen, omdat goede alternatieve wegen ontbreken. Toch is twintig kilometer met wind mee doorgaans een fluitje van

een cent en onderweg ziet men steeds meer prachtige oude herenboerderijen.

Op deze boerderijen woonden ook alle landarbeiders met hun gezinnen, waardoor de boer volledig greep had op het leven van zijn personeel. Door de mechanisatie van de landbouw en de sociale veranderingen zijn de landarbeiders nu veelal zelfstandig gaan wonen in nieuw aangelegde wijken. Veel van deze imposante cascine liggen er nu verlaten bij.

Als de weg weer wat gaat kronkelen, komt men langs Casanova d'Offredi waarvan de boerderij eigenlijk het dorp vormt. In Voltido rijdt men eerst om het mooie kerkje heen alvorens rechtsaf te slaan naar Recorfano. De weg volgend komt men in S. Giovanni in Croce waar men linksaf slaat tot de grote verkeersweg. Op de hoek staat een buitenhuis van de Visconti's, dat echter grotendeels aan het oog wordt onttrokken.

Hier gaat men even linksaf de weg op om daarna weer rechtsaf te slaan naar Casteldidone, waar de weg een slinger maakt om een kasteeltje. Tegenover het kasteeltje staat aan de rechterkant van de weg een waterkraan voor de dorstige reiziger. Als men bij Rivarolo komt is het leuk om even het stadje in te rijden tot het plein, en daar weer rechtsaf te slaan naar de weg om het dorp en de afslag naar Villanova. In Villanova gaat men linksaf naar Rivarolo del Re. In dat dorp rijdt men ook door tot het plein alvorens rechtsaf te slaan naar het vestingstadje Sabbioneta. Zodra men de hoofdweg bereikt ziet men de contouren langzaam opdoemen. Vlakbij het stadje buigt men links van de hoofdweg af om er dan recht op af te rijden. Vaak staat er een bord dat de weg is afgesloten, maar zo'n bord wordt voornamelijk geplaatst om het toeristenverkeer te

weren en geldt niet voor fietsers. Via de Porta della Vittoria rijdt men de stad in.

Sabbioneta werd geheel ontworpen en aangelegd door Vespasiano Gonzaga (1532-1591), een telg uit een neventak van de Gonzaga's, die heersten over het gebied rondom Mantova. Sabbioneta vormde het schitterende hof van dit kleine hertogdom en werd ook wel het kleine Athene genoemd. Hij maakte van het stadje een kunstencentrum met academie, bibliotheek, museum, drukkerij en ook een eigen munt. Op een paar passen van elkaar staan hier de monumenten van het Palazzo Ducale, de kerk van de Incoronata, het Teatro Olimpico van V. Scamozzi en het Palazzo del Giardino met zijn Galleria degli -Antichi. In het midden van het stadje ligt de Piazza Garibaldi waar ook het café en de mooie parochiekerk is. Op

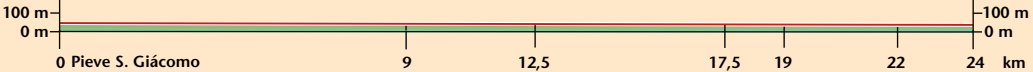
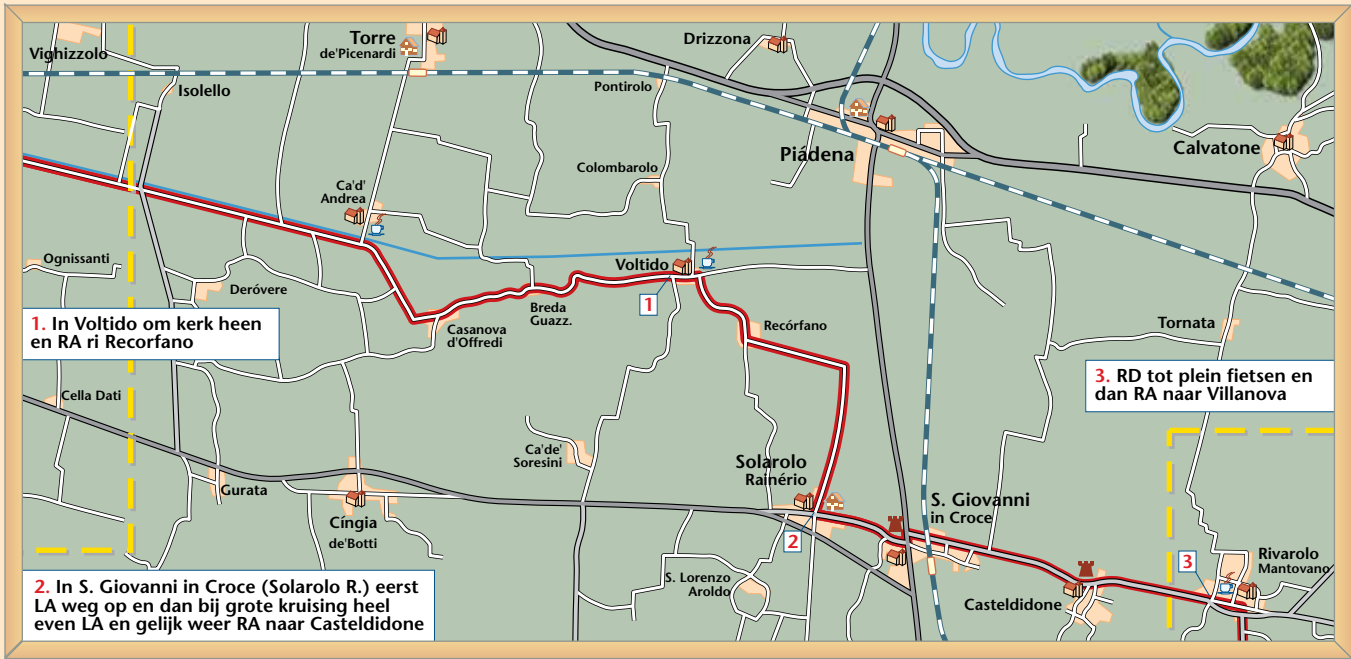
de zondagen in september en oktober wordt hier een kleine rommelmarkt gehouden, en ook op andere zondagen kan het hier een drukte van belang zijn bij antiek-winkeltjes en galleries die serie-producties verkopen. Door de week ligt het stadje er verlaten bij. Na de dood van Vespasiano raakte het stadje in verval en is er nooit meer iets bijgebouwd. Het stadje heeft nu minder inwoners dan 4 eeuwen geleden. De meeste bezienswaardigheden kan men uitsluitend bezoeken onder begeleiding van de plaatselijke VVV-gidsen. Op zondag is het hier meestal erg druk (3 maandags gesloten).

Men verlaat Sabbioneta door de Porta Imperiale en steekt daar de grote weg recht over. Na 1,5 kilometer komt men op een ander weggetje waar men even naar rechts gaat en gelijk weer links afslaat naar het dorp Villa Pasquali. Daar komt men op een andere weg en slaat rechtsaf. De weg gaat over een dijk en slingert zich vervolgens door een oude polder of beter gezegd droogmakerij.

Dit gebied, langs de Po en de Oglio, bestond vroeger voornamelijk uit moerassen. Malaria was dan ook een gevreesde ziekte. De meeste dijken, kanalen en gemalen stammen uit de 19e eeuw en als de huizen niet zo anders waren en het wegdek niet zo slecht, dan was dit Noord-Holland.

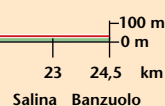
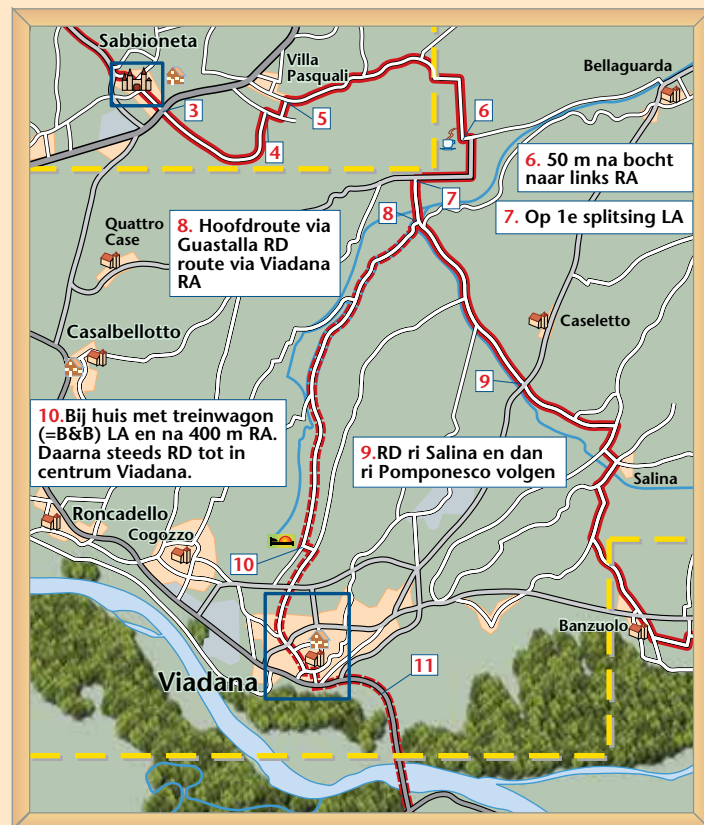
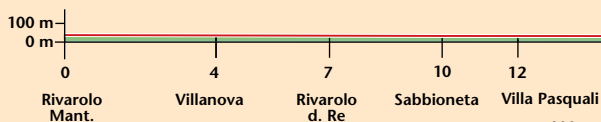
Men bereikt het gehucht Valle, met in een bocht naar links enkele huizen, een kerk en een café (osteria). 50 meter na deze bocht gaat men bij de kruising rechtsaf.

De weg maakt een paar honderd meter na de kruising een scherpe bocht naar rechts. Bij de eerste splitsing gaat men naar links. Als de weg over het kanaal gaat, blijft men voor de route over Guastalla rechtdoor fietsen, langs een ander kanaal en kruist

Casanova d'Offredi Voltido Solarolo Rainério S. Giovanni in Croce Casteldidone Rivarolo Mant.

daarna een weg naar Viadana. (Voor de rustige route via Viadana zie hieronder) Men volgt de weg naar Salina waar men verder de bordjes volgt naar Pomponesco. Voor Pomponesco steekt men de drukke verkeersweg naar Viadana over en rijdt daarna het dorp in. Pomponesco werd, naar het voorbeeld van Sabbioneta, tussen 1580 en 1593 door Giulio Cesare Gonzaga gebouwd. Aan het eind iets rechts aanhoudend komt men op het aardige pleintje met arcades. Men rijdt het pleintje uit naar het zuiden om daarna linksaf de dijk op te rijden langs de Po. Na enkele honderden meters krijgt men volop zicht over de rivier. De dijk volgend komt men bij een restaurant waar men linksaf slaat naar de hoofdweg. Daar gaat men rechtsaf om kort daarna de weg over de lange brug naar Guastalla te nemen.

In september 2007 heb ik een alternatieve route onderzocht langs de Po via Viadana en daar de Po over naar het zuiden. Ik heb daar goede herinneringen aan overgehouden door het bezoek aan het dorp van Don Camillo (Fernandel), Brescello, een heerlijke pasticceria onderweg om te ontbijten en rustige weggetjes die mij om Guastalla heen voeren. Eigenlijk ben ik heel tevreden over dit alternatief want er zit een slechts stuk onverhard in van ongeveer twee kilometer maar dat is goed fietsbaar. Je moet alleen eerst steil de dijk op en later een bruggetje met trappetjes oever een kanaal over, dus voor fietskarren is het niks. Hieronder volgt de beschrijving. Men bereikt het gehucht Valle, met in een bocht naar links enkele huizen, een kerk en een café (osteria). 50 meter na deze bocht gaat men bij de kruising rechtsaf.

De weg maakt een paar honderd meter na de kruising een scherpe bocht naar rechts. Bij de eerste splitsing gaat men naar links. Als de weg na 600 meter over een kanaal gaat, sla je rechtsaf de via Fenilrosso in. Na vijf kilometer kom je bij een boerderij met een

treinwagon in de tuin. Dit is een B&B waar ik ook geslapen heb. Hier ga je linksaf en na 200 meter rechtsaf. Na 600 meter steek je de grote verkeersweg over en fiets je steeds rechtdoor Viadana in. Na 1400 meter ga je op de T-kruising linksaf (hier is ook een goede afhaalpizza). 200 meter verder ga je rechtsaf de Via Roma in en twee honderd meter ga je op de kruising linksaf de grote weg op die je over de rivier de Po voert. Als je de lange brug op fietst krijg je op een strook tussen de vangrail en de brugleuning. Daar kan je prima autovrij overfietsen tot het einde van de brug. Aan het einde van de brug ga je rechtsaf en 100 meter linksaf het dijke af. Na 500 meter kom je op een T-kruising, waar je rechtsaf kan voor het dorp van Don Camillo en de heerlijke pasticceria (na ±300 meter rechts, lekkere taartjes, goede koffie, voor weinig geld) of gelijk linksaf voor de hoofdroute.

Brescello is een van de dorpen langs dit deel van de Po die als geboortegrond van de schrijver model hebben gestaan voor de films met Fernandel over de verwickelingen tussen de priester Don Camillo en de communistische burgemeester Peppone. Van beide karakters zijn er standbeelden geplaatst.

De hoofdroute volgt vanaf de T-kruising over 1800 meter de weg steeds rechtdoor door Boretto. Als de weg de dijk op dreigt te gaan, sla je rechtsaf, na 300 meter spoor over en na 250 meter kom je op een iets grotere weg die je daarna met de bocht mee naar links volgt. Je blijft deze steeds volgen tot je bijna zes kilometer verder op een rotonde in Gualtieri komt. Hier linksaf en 500 meter met de weg mee weer rechtsaf. 250 meter verder als de weg een bocht naar links maakt, ga je rechtsaf en gelijk linksaf. Na 400 meter ga je rechtsaf, het weggetje gaat de bocht om,

wordt smal en het asfalt houdt op. Hierna fiets je steil de dijk op (of je loopt even). Waarna je de dijk rechtsaf volgt. Een kilometer verder ga je onder de hoofdweg door en nog 500 meter verder kan je dan via een bruggetje met een trap aan het begin en einde het kanaal oversteken. Aan de andere zijde ga je rechtsaf verder. Na precies een kilometer verlaat je de dijk om beneden over asfalt verder te fietsen. Na 1,5 km ben je bij de route via Guastalla en ga je rechtsaf op de kruising in S. Rocco verder.

In Gualtieri wordt het grote plein, Piazza Bentivoglio, aan drie zijden omgeven door arcaden (uit de 17e eeuw) en aan de vierde zijde door het robuuste palazzo Bentivoglio (uit de 16e eeuw). Het plein wordt beheerst door de Torre del Comune

Hotels:

TREVIGLIO

Hotel La Lepre, Via Caravaggio 37
 Hotel Meublè Atlantic
 Hotel Treviglio, Ple G. Verdi
 43744Olimpia (G-R), tel. 0363 - 302330
 Al Sole (G), tel. 0363 - 49 161
 Cavallino (G), tel. 0363 - 49 924

CARAVAGGIO

Hotel Belvedere dei Tre Re, aan de weg die van het stadje naar het Santuario loopt, vlak voor de spoorwegovergang links. Zeer mooie tweepersoonskamer voor € 70 en met een goed restaurant. Tel. 0363-340695

CREMA

Hotel Palace (D), tel. 0373 - 81 487
 Park Hotel (D), tel. 0373 - 86 353
 Ponte di Rialto, (DD) tel. 0373 - 82 342

RIPALTA CREMASCA (5 KM TEN Z. VAN CREMA)

Agriturismo La torre (eenpersoon € 40.- tweepersoon € 60.-)

CASTELLEONE:

Hotel Vecchio Casello, Via Solferino 164 Tel. 0374-350706
(Er is ook nog een Park hotel, maar dat kan je vnl. per uur huren)

SAN BASSANO

Leon d'Oro tel. 0374 - 73 119

CREMONA

In Cremona zijn meer dan 7 hotels, waarvan hier enkele goedkopere:
 Esperia tel. 0372 - 437487
 Bologna tel. 0372 - 24 258
 Ideale, tel. 0372 - 38 668
 Touring tel. 0372 - 36 976
 Visconti tel. 0372 - 43 18 91
 Camping "Parco al Po" Via Lungo Po Europa, tel. 0372 - 27137
 Piacena: Due Fontane (G), tel. 0372 - 98157
 Agriturismo Cascina Nuova via Boschetto, 1 tel: 0372 460433

SOLAROLO RAINERIO

La Clochette (R) tel. 0375 - 91010

CASALMAGGIORE

Rugantino (D) tel. 0375 - 59 115
 Bersagliere (G) tel. 0375 - 41 700

SABBIONETA

Al Duca (D) tel. 0375 - 220021
 Ca' d'Amici (D) tel. 0375 - 22 02 40
 Diana tel. 0375 - 52 031
 Giulia Gonzaga tel. 0375 - 52 81 69

VIADANA

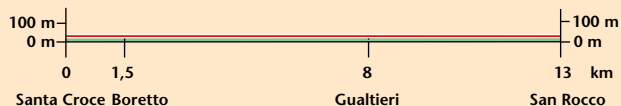
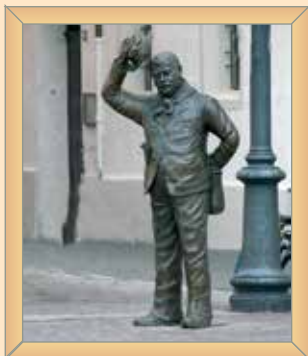
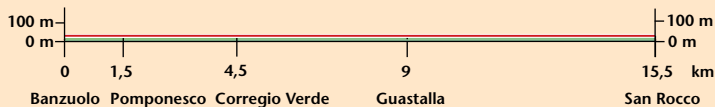
Vittoria (D) tel. 0375 - 790 122
 Europa tel. 0375 - 780 404

BORETTO

Albergo Del Po, Via Argine Cisa, 5 Tel. 0522-965002 (€ 45-70)

GUALTIERI

Hotel Ligabue (R in een historisch gebouw) tel. 0522828120

6. Einde brug RA en na 100 meter LA dijkje af.

7. Op T-kruising LA voor hoofdroute. 1800 meter steeds RD door Boretto.

8. Vlak voor weg dijk op gaat, RA, na 300 meter spoor over en na 250 meter kom je op een iets grotere weg die je daarna met de bocht mee naar links blijft volgen (6 km)

9. Bij rotonde LA en na 500 meter met weg mee RA. 250 meter verder als de weg een bocht naar links maakt, RA en gelijk LA. Na 400 meter RA, het weggetje gaat de bocht om, wordt smal en het asfalt houdt op. Hierna fiets je steil de dijk op (of je loopt even). Dijk RA volgen.

10. Na 1 km kilometer onder hoofdweg door en na 500 meter via bruggetje (met trap!) kanaal over. Aan overzijde RA verder. Na precies 1 kilometer dijk verlaten en via asfalt verder. Na 1,5 km op kruising in S. Rocco RA.

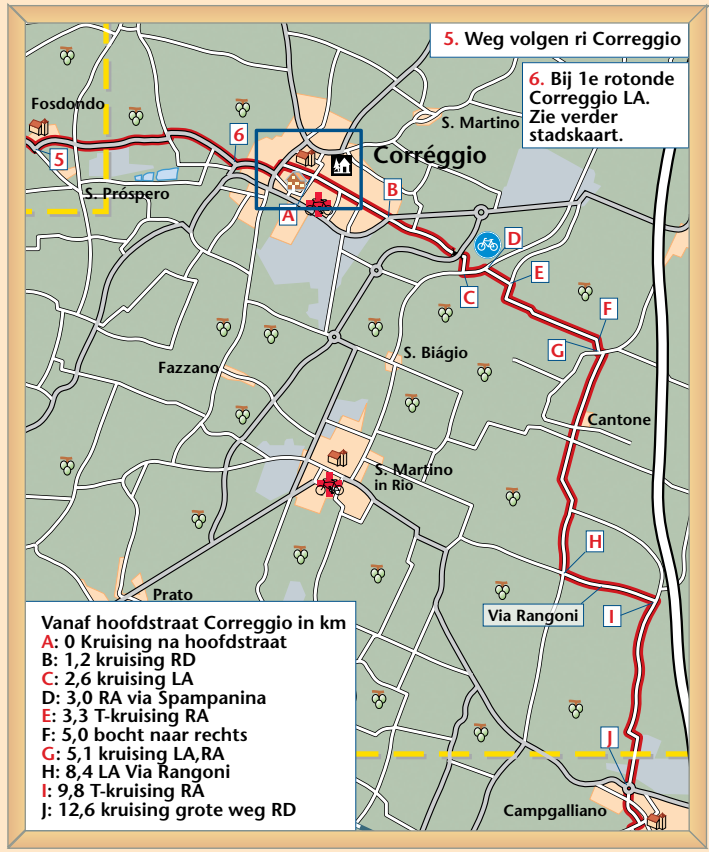
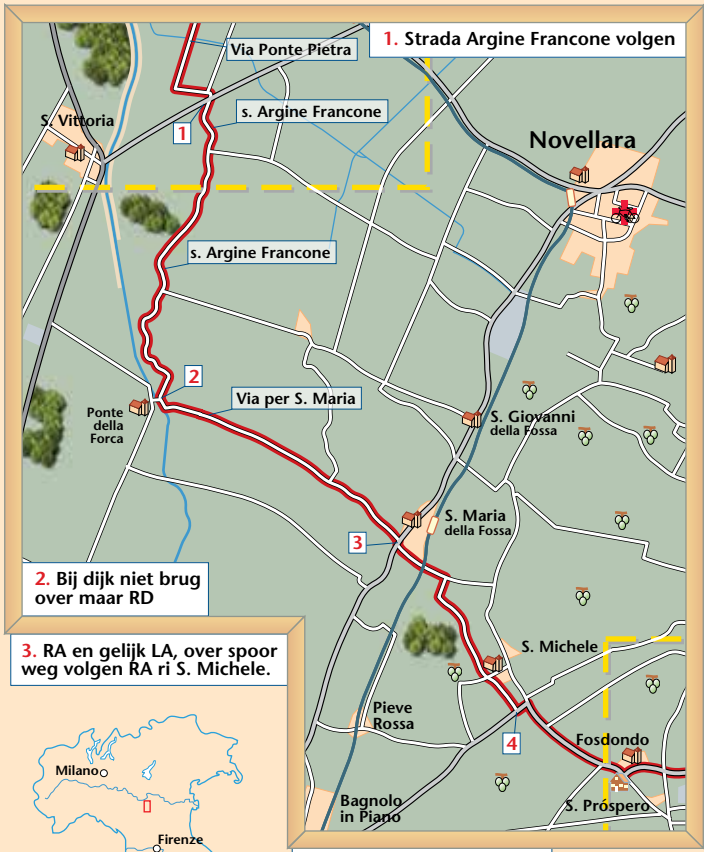
1. Vanaf plein in Pomponesco zuidwaarts dijk oprijden en LA dijk volgen tot brug over Po.

2. Gelijk over brug RA Guastalla in. Na rotonde RD hoofdstraat in.

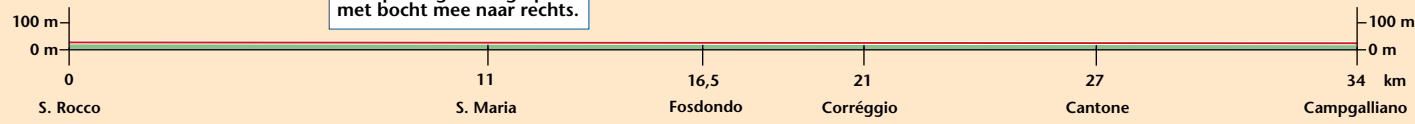
3. 150 m na het plein LA Via Cisa Ligure in. Na 100 meter RD Via Pieve in. Na 1 kilometer RA Via Solarolo wordt Via Ponte Pietra.

4. Na 3,5 km met een bocht naar rechts naar grote verkeersweg toe. LA op voor 1200 m, dan RA ri S. Rocco.

5. Eind bocht naar links en naar rechts bij grotere weg oversteken.

- Vanaf hoofdstraat Correggio in km**
- A:** 0 kruising na hoofdstraat
 - B:** 1,2 kruising RD
 - C:** 2,6 kruising LA
 - D:** 3,0 RA via Spampanina
 - E:** 3,3 T-kruising RA
 - F:** 5,0 bocht naar rechts
 - G:** 5,1 kruising LA, RA
 - H:** 8,4 LA Via Rangoni
 - I:** 9,8 T-kruising RA
 - J:** 12,6 kruising grote weg RD

OVER DE PO

Voorbij de brug over de Po slaat men rechtsaf naar Guastalla. Men fietst vanaf de dijk rechtstreeks naar de autovrije hoofdstraat.

Guastalla is gesticht door de Longobarden, een germaanse stam die vanuit het oosten Italië was binnengevallen. De oorspronkelijke naam was dan ook Wardestall. Dit kleine stadje vormde eens het hertogdom van wederom een tak van de Gonzaga-familie die hier tot 1746 hof hielden. Op het grote plein in het stadje staat een mooi standbeeld van Ferrante I Gonzaga, een werk van L. Leoni en het palazzo -Gonzaga uit de 16e eeuw. Verder ziet men hier ook een kathedraal uit dezelfde tijd.

Als men het centrum van het stadje doorkruist heeft over de Via Gonzaga die bij het plein overgaat in de Via dei Mille, sla je 150 m na het plein linksaf de Via Cisa Ligure in. Je gaat na 100 meter rechtdoor de Via Pieve in. Na 1 kilometer ga je rechtsaf de Via Solarolo in die overgaat in de Via Ponte Pietra. Deze weg leidt je na 3,5 km met een bocht naar rechts naar grote verkeersweg toe. Deze moet je linksaf op voor 1200 m waarna je rechtsaf kan naar S. Rocco, over de via Ponte Pietra superiore. In S. Rocco bij de kerk komt het alternatief uit Viadana er weer bij. Aan het eind van de rechte weg door S. Rocco gaat men linksaf en komt uit bij een grotere weg, die men oversteekt. De verharde weg heeft na 200 meter een kruising voor de weg naar Novellara maar je gaat hier rechtdoor en blijft de Via Argine Francone volgen tot je bij een brug over het kanaal komt. Deze ga je niet over maar rechtdoor over de Via per Santa Maria. Na vier kilometer kom je in Santa Maria waar je de grotere weg 20 meter opgaat om dan gelijk

weer linksaf te slaan. Hierna volg het weggetje naar S. Michele. In dat gehucht kom je op iets grotere weg uit, die je linksaf opgaat. Deze maakt een scherpe bocht naar rechts en hierna blijf je deze weg volgen naar Fosdondo (met hotel) en verder de weg volgen door naar Correggio.

Vanaf Novellara ziet men de eerste wijngaarden voor de Lambrusco-wijn verschijnen. Lambrusco is een droge of soms zoete mouserende rode wijn. Lambrusco is weliswaar een bekende wijn maar heeft doorgaans een slechte naam. Dit komt ondermeer door het feit dat de mindere kwaliteit in Amerika in blik verkocht wordt. In enkele restaurants tref je echter betere Lambrusco aan die, koel gedronken, bij warm weer goed bij de maaltijd past. Als beste Lambrusco geldt de Lambrusco di Sorbara.

In Correggio gaat men bij de eerste rotonde schuin linksaf, en bij de tweede rotonde, rechtdoor en dan gelijk linksaf naar de oude hoofdstraat toe. Deze fiets je helemaal door (zie ook stadsplattegrond) en ook daarna ga je steeds rechtdoor.

Correggio was het geboortedorp van de schilder Antonio Allegri, bijgenaamd il Correggio (1489-1534). Hier staat ook het Palazzo dei Principi (de Corregeschi, de heren van de stad tot de 17e eeuw). Het heeft een mooie poort en een mooie hoofdstraat met arcaden. Hier is ook een klein museum in gevestigd. Daarnaast zijn er enkele bezienswaardige kerken in Correggio.

Als je na de hoofdstraat op een kruising komt blijf je steeds rechtdoor fietsen. Na 1200 meter krijg je weer een kruising, hier ook rechtdoor (ondanks verderop een bord met doodlopende weg) kom je vanzelf op een klein weggetje uit dat overgaat in een fietspadje onder de nieuwe ringweg door. Op de kruising linksaf en na 400 meter rechtsaf via Spampantina. Na 300 meter op T-kruising rechtsaf (Svoto Fossanuova). Na 1700 meter bocht naar rechts gevolgd door een kruising waar je linksaf, rechtsaf moet. Dit is het begin van de Strada Fornaci die je 3,2 kilometer volgt tot je op een kruising linksaf de Via Rangoni opgaat. Aan het einde van de weg, komt de snelweg in zicht en slaat men rechtsaf. Deze weg loopt door tot de kruising in Campogalliano. Hier rechtdoor en op de T-kruising rechtsaf en dan weer linksaf. Na 600 meter in een bocht rechtdoor klein weggetje in en eerste weg linksaf.

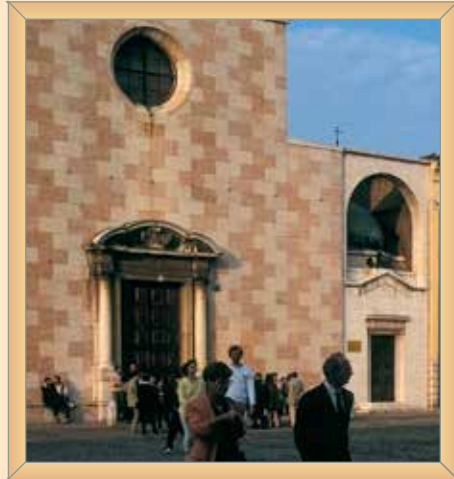
Hierna kan je de fietsborden richting Modena volgen. Je wordt eerst door een kleine doorgang onder de snelweg heen geleid en verderop onder het viaduct van de HSL om daarna rechtsaf de fietsbrug over de Secchia te nemen. Voor de goede camping bij Modena moet gelijk na de brug rechtsaf slaan. Voor Modena ga je rechtdoor en bij de volgende brug over de ringweg moet je het fietspad aan de linkerzijde van de brug gebruiken. Aan de andere zijde volgt een rotonde waar je eerst linksaf moet en daarna

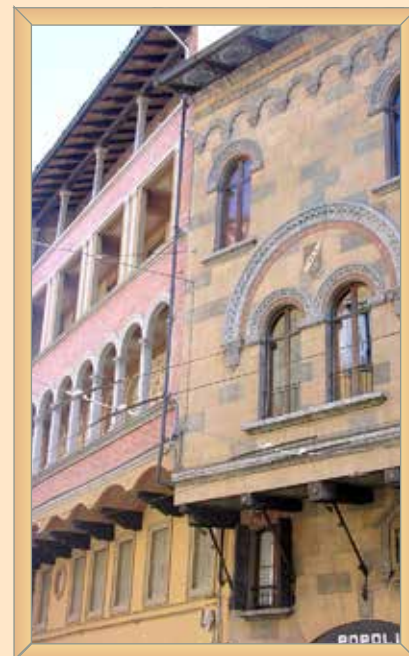
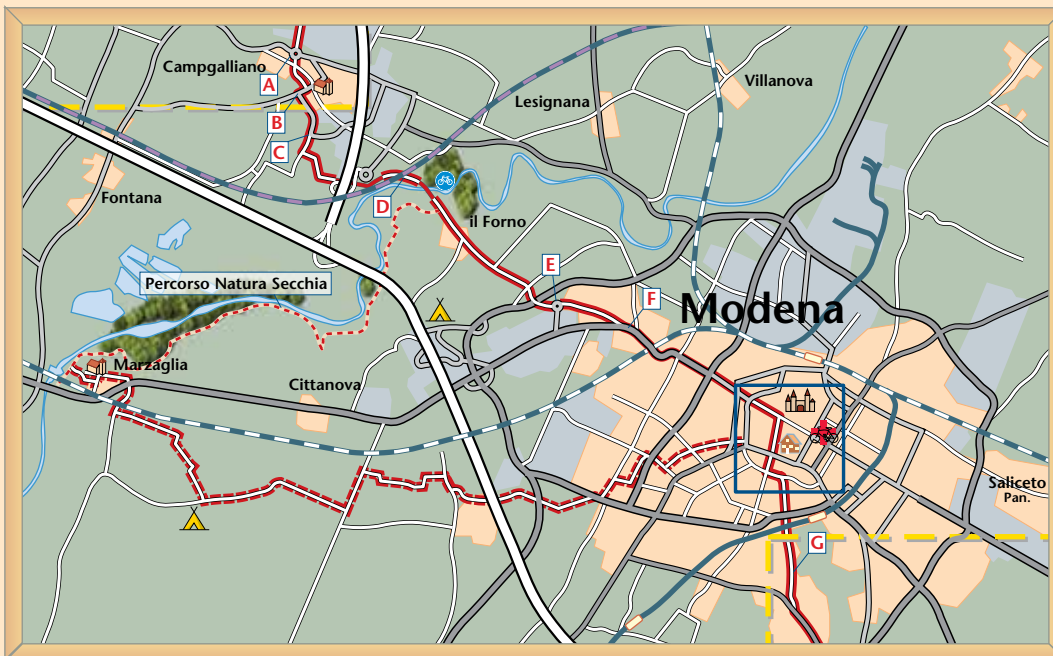
rechtsaf het vervolg van de oude Via Barchetta weer in. Aan het einde van de Via Barchetta ga je bij de stoplichten linksaf de Via Emilia op. Langs deze hoofdweg heeft men fietspaden en fietstroken aangelegd die je kan volgen tot in het centrum.

Modena is een rijke industriestad die vooral bekend is door de producten die hier vandaan komen. Zo worden in Modena de exclusieve sportauto's van Ferrari, Maserati en De Tomaso gebouwd. De stad is ook beroemd om de rauwe ham en de coppa, alsook de grana padana, wat in Nederland in het algemeen Parmezaanse kaas heet.

De echte plaatselijke specialiteit is zampone, een grote worst die beginnend met een varkenspoot, gevuld is met een mengsel van varkensvlees. De keuken is zwaar maar de inwoners van Modena zijn er dol op.

Op een avond heb ik mij keer op keer zitten verwonderen hoe in het restaurant waar ik zat mensen eerst een grote pizza als voorgerechtje wegwerkten, om vervolgens aan een volledige vlees- of vismaaltijd te beginnen, die later overging in forse taartjes of andere toetjes. Bij de maaltijd dronk men flink wijn, waarna men koffie met enkele grappa's nam voor de spijsvertering. Dit was niet aan één tafel maar aan meerdere tafels om me heen. Het waren geen dikke mensen en geen bijzondere mensen, van alles zat er. Vanaf 9 uur dat ik er zelf ging zitten bleven de mensen tot 11 uur binnenkomen om zich op een volledige maaltijd te storten. Een rondbuikige ober slingerde zich met veel souplesse en tact door de tafeltjes met volle schalen. Het leven is een schranspartij, die men met de plaatselijke Lambrusco di Sorbara wegspoelt.

- A:** in km vanaf kruising grote weg Campogalliano RD
- B:** 0,6 T-kruising RA en gelijk LA
- C:** 1,3 RD in bocht
1,6 LA Fietsbordjes ri Modena volgen
2,9 onder snelweg door, smal en slecht
3,3 onder HSL door
- D:** 3,7 brug over riviertje (voor camping RA) Modena RD
- E:** 6,0 brug over ringweg FP aan linkerzijde brug.
Bij rotonde LA en RA via Barchetta in.
- F:** 7,5 Einde via Barchetta, LA bij Stoplicht via Emilia op.
Fietsstrook volgen.
9,2 Modena Centrum. Zie verder stadskartaart

G: Fiets de Via delle Morane uit tot het verkeerslicht bij de grote weg, tegenover een supermarkt. Ga schuin LA de grotere weg op (later ook FP aan rechterzijde)

Maar behalve eten valt er ook een heleboel te zien in Modena. De stad heeft een Etruskische oorsprong en was daarna een Romeinse kolonie. Vanaf de 4e eeuw na Christus raakte de stad in verval door veelvuldige overstromingen. De meeste bewoners trokken naar een nieuwe nederzetting ten westen van de stad, Cittánova. In de oude nederzetting bleven slechts de bisschop en enkele geestelijken achter om de resten van de plaatselijke heilige, San Geminiano, te bewaken. Langzaam herrees de stad op deze plek met een ommuring (891). Na de woelige tijden van de Lega Lombarda, waarin Modena als vrije stad deelnam aan de strijd tegen keizer Barbarossa, duurde het tot 1336, toen Modena in het bezit kwam van het huis Este. Van 1598 tot 1796 was Modena de hoofdstad van het hertogdom van de Este.

Het hart van de stad wordt gevormd door de Piazza Grande, waaraan de majestueuze Romaanse Dom ligt. Deze dom is gebouwd door de Lombardische bouwmeester Lanfranco, daarin bijgestaan door de beeldhouwer Wiligelmo. De 88 meter hoge toren van de kerk wordt de Ghirlandina genoemd en bevat een houten emmer (secchia) die volgens de overlevering de enige krijgsbuit zou zijn geweest na de strijd tegen de Bolognezen in 1325.

Op hetzelfde plein staat ook het Palazzo Comunale uit 1194. Waar men de oude stad binnenkomt via de Via Emilia passeert men rechts het Palazzo dei Musei. In dit gebouw zijn meerdere collecties gehuisvest, waarvan de Galleria Estense met zijn vele kunstwerken het belangrijkste is (o.a. werken van Cima da Conegliano, Velazquez, Bernini). Bijzondere aandacht verdient ook de Biblioteca Estense die vele zeldzame handschriften bewaart, waaronder de Bijbel van Borso d'Este uit de 15e eeuw.

Tussen het Palazzo dei Musei en de Piazza Grande, iets ten zuiden van de Via Emilia, liggen enkele straten (Rua Mura en Via -Adelarda) waar de 15e en 16e eeuwse huizen nog het oorspronkelijke karakter weergeven.

Iets ten noorden van de Piazza Grande bevindt zich het Palazzo Ducale. Dit vroegere kasteel van de Este waarvan de bouw in 1634 werd begonnen, werd pas in de 19e eeuw voltooid. Momenteel is hier de Militaire Academie gevestigd.

GUASTALLA

Leon d'Oro (D) tel. 0522 - 82 69 50

Old River (D) tel. 0522 - 83 84 01

JH Quadrio Michelotti, via Lido Po 11, tel 0522-219287

FOSDONDO

Rose e Crown*, v. Fosdondo, 80 - tel. 0522/690276

CORREGGIO

Dei Medaglioni (D), Corso Mazzini, 8 - tel. 0522/632233

Prident*, v. Don Minzoni, 61 - tel. 0522/633711

Alquicosi*, v. Costituzione, 75 - tel. 0522/633063

JH Ostello La Rocchetta (aanbevolen door fietsers)

Corso Cavour, 19 0522-632361

CAMPOGALLIANO

Mercure (DD) tel. 059 - 851505

La Gentile (D) tel. 059 - 851444

Locanda Commercio

Agriturismo la Falda via Madonna 20, tel/fax 059 528416

MODENA

Modena heeft meer dan 7 hotels, waarvan enkele goedkopere:

San Geminiano tel. 059 - 21 03 03

San Marino tel. 059 - 30 61 58

Stella d'Italia tel. 059 - 22 25 84

Astoria tel. 059 - 22 55 87

Bonci tel. 059 - 22 36 34

Del Pozzo tel. 059 - 36 03 50

La Pace tel. 059 - 24 43 04

Leoncino tel. 059 - 33 41 90

Moderno tel. 059 - 36 35 02

Sole tel. 059 - 21 42 45

Stadio tel. 059 - 21 98 31

JH San Filippo Neri, via Santa Orsola 48, tel 059-222556

Campings:

Caravan Camping Club, loc. Marzaglia, str. via Pomposiana,

tel. 059 - 305/2. 38 94 34, 8 kilometer ten westen van het stadscentrum.

International, loc. Bruciata, str. Cave Ramo 111, tel. 059 - 33 25 52 -

5 kilometer ten westen van het stadscentrum bij de afrit van de autosnelweg (veel lawaai, niet prettig, niet doen)